

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Vänersborgs kommun

Håkan Olsson
Certifierad kommunal
revisor

mars 2018

Innehåll

1.	Sammanfattning.....	2
2.	Inledning.....	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat.....	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	5
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.1.	Iakttagelser.....	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	6
3.3.	Rättvisande räkenskaper	7
3.3.1.	Iakttagelser.....	7
3.3.2.	Revisionell bedömning	7

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen med undantag en extra pensionsavsättning som uppgår till 90 mkr. Denna avsättning är ett avsteg från kommunal redovisningslag vilket medför att vi inte kan rekommendera revisorerna tillstyrka att årsredovisningen godkänns, trots att kommunstyrelsen har beslutat om avsättningarna i överensstämmelse med fullmäktiges pensionspolicy från 2011. Motivet till dessa extra avsättningar uppges vara att kommunen vill konsolidera den ekonomiska ställningen med hänvisning till kommunallagens krav på ”god ekonomisk hushållning”. Fr o m 2014 redovisas Va-verksamheten i enlighet med rekommendation från RKR, dvs som en skuld (till abonnentkollektivet). Däremot redovisas inte renhållningsverksamheten enligt samma principer, vilket vi rekommenderar. Långa hyresavtal redovisas som operationell leasing istället för finansiell leasing i enlighet med RKR 13.2.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är i allt väsentligt uppfyllda, även om soliditetsmålet inte uppfylldes fullt ut. Vi bedömer, utifrån årsredovisningens åiterrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges (övergripande) inriktningsmål för verksamheten.

Rapporteringen av nämndernas *förväntade resultat* följer i allt väsentligt MRP 2017 och är i det avseendet förenlig med fullmäktiges beslut. Vi bedömer också att nämndernas verksamhetsberättelser överlag är väl strukturerade och rubrikmässigt följer de anvisningar som ekonomikontoret lämnat inför bokslutsarbetet. Nämndernas *förväntade resultat*, som skall bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppfylls, har dock ofta karaktären av aktiviteter.

2. *Inledning*

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. *Syfte och revisionsfrågor*

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssted för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens/landstingets ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionssted med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2018-03-13. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-04-10 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-04-25.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret och den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter framgår.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal och nyckeltal för verksamheten redovisas.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet dvs inkl den kommunala koncernen som också redovisas separat.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas i förvaltningsberättelsen, med upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen och det lämnas upplysningar om orsaker till nämndernas och sektorernas budgetavvikelser.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en översiktlig utvärdering av ekonomisk ställning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt ett måldokument för 2017 innehållande en vision med finansiella mål och övergripande/inriktningsmål (prioriterade inriktningar med uppdrag och direktiv). Inriktningsmålen beskrivs och utvärderas i årsredovisningen dels sammanfattningsvis per inriktningsmål dels mer utförligt för varje nämnd.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017:

- Årets resultat bör uppgå till >1 % av skatter och generella statsbidrag. Långsiktigt bör resultatet uppgå till >2 %.
- Kassalikviditeten bör vara >50 %.
- Årets investeringar (exkl exploatering, va och renhållning) ska finansieras inom ramen för avskrivningar och årets resultat.
- Soliditeten bör förbättras, >52%

Av redovisningen framgår att tre mål uppfylls, men soliditeten når inte fullt ut måttalet.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens 14 övergripande verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016. Av redovisningen framgår att 5 (4) mål är uppfyllda, 8 (9) mål delvis uppfyllda och 1 mål (1) inte är uppfyllt.

För varje mål finns en sammanfattande förklaring till bedömd måluppfyllelse. Måluppfyllelsen grundas delvis på genomförda aktiviteter. Men hänvisning sker också till genomförda enkäter och medborgarundersökningar eller annan officiell statistik ur t ex SKL:s öppna jämförelser.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är i allt väsentligt uppfyllda, även om soliditetsmålet inte uppfylldes fullt ut. Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges (övergripande) inriktningsmål för verksamheten.

Rapporteringen av nämndernas *förväntade resultat* följer i allt väsentligt MRP 2017 och är i det avseendet förenlig med fullmäktiges beslut. Vi bedömer också att nämndernas verksamhetsberättelser överlag är väl strukturerade och rubrikmässigt följer de anvisningar som ekonomikontoret lämnat inför bokslutsarbetet. Nämndernas *förväntade resultat*, som skall bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppfylls, har dock ofta karaktären av aktiviteter.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 76 mkr. Resultat medför en positiv avvikelse mot budget med 53 mkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

Balansräkning

Balansräkningen är i allt väsentligt uppställd enligt KRL och redovisar kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL. Men det finns avvikelser.

- Fr o m 2014 redovisas Va-verksamheten i enlighet med rekommendation från RKR, dvs som en skuld (till abonnentkollektivet). Däremot redovisas inte renhållningsverksamheten enligt samma principer, vilket vi rekommenderar.
- Långa hyresavtal redovisas som operationell leasing istället för finansiell leasing i enlighet med RKR 13.2.
- Redovisning av pensioner skall enligt lagstiftningen redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Detta innebär att samtliga pensionsförmåner, inklusive förpliktelser för pensionsförmåner som intjänats före 1998, skall redovisas som en ansvarsförbindelse. Men kommunen har under flera år redovisat 90 mkr av dessa som en extra avsättning i balansräkningen, vilket innebär ett avsteg från kommunal redovisningslag. Någon extra avsättning därutöver har inte gjorts i årsredovisning 2017.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

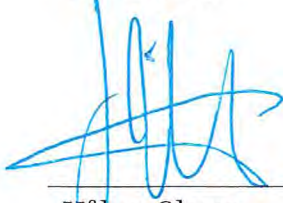
Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed, med undantag av

-
- en extra avsättning för pensionsskulden med 90 mkr samt
 - att renhållningens samlade överskott redovisas som eget kapital istället för som skuld.
 - Långa hyresavtal redovisas som operationell leasing istället för finansiell leasing i enlighet med RKR 13.2.

2018-03-13

Håkan Olsson
Uppdragsledare

